

Quadern de teatre. Peter Morgan, l'autor de 'Nixon-Frost', no fa teatre polític, no agita ni remou, ven bones biografies psicològiques, això sí. Què ha vist Rigola en l'obra per dedicar-li un doble muntatge? **Juan Carlos Olivares**

Nixon i el cinquè poder

Pregunta: què va veure Àlex Rigola en *Nixon-Frost* per dedicar-li l'experiment d'un doble muntatge? Tot i que adornat en aquesta primera proposta amb un gran desplegament escenogràfic i un temps prestat al cinema –en la seva segona versió s'optarà pel minimalisme–, el text de Peter Morgan és pura convenció teatral. A excepció de Richard Nixon, els altres personatges, inclòs l'*entertainer* David Frost, semblen comparses de luxe per omplir els temps de transició entre les escenes que realment importen: totes aquelles en les quals l'expresident es confessa.

Morgan fabrica un estudiad embolcall dramàtic per regalar-li a Nixon una rehabilitació pública. El president del *Watergate* és presentat com una víctima dels seus errors –l'obra no és negacionista– però també com una víctima dels mitjans de comunicació i de la cultura social que dominava l'opinió pública. Entre línies es podria escoltar el xiuxiueig de Sarkozy assenyalant la revolució del 68 com l'origen de tots els mals. Però aquesta velada acusació només acompanya la principal: la fabricació d'un mite periodístic a costa de la demonització sense matisos del personatge.

Nixon és presentat com un individu incapaç de controlar la relació entre ell i els mitjans de comunicació. Des de la seva desastrosa intervenció en el primer debat presidencial televisat –el va perdre davant un fotogènic Kennedy–, Nixon es va convertir en un excel·lent venedor dels seus fracassos. Un president aliè

al màrqueting polític que gestionava el seu capital polític d'esquena al cinquè poder, embrancant-se finalment en una batalla perduda per una mentida, el pitjor dels pecats en la societat nord-americana.

Tota l'obra gira al voltant d'aquest desencontre. Morgan exerceix d'advocat defensor d'una causa sentenciada pels mitjans i assumida sense anàlisi pel públic. La premissa funciona mentre l'autor ofereix al protagonista la seva oportunitat en l'escenari. Quan calla, *Nixon-Frost* s'estanca en la mediocritat. Tots els esforços de Rigola per dignificar cada línia del text, cada escena –amb un treball espacial comparable al desplegat a *2666*– s'estavellen contra el text. Tampoc s'aconsegueix en la

direcció d'actors. La majoria resol la papereta amb la solvència que s'espera del Lliure i Rigola, malgrat que el paper de Chantal Aimée no se salva del decorativisme de gènere. S'havia d'introduir un personatge femení i aquí acaba tot el desenvolupament del personatge.

Tampoc Joan Carreras s'eleva per damunt de les limitacions del Frost creat per Morgan. Només queda Lluís Marco, responsable d'encarnar Nixon. I Marco està, efectivament, a l'alçada del protagonisme que li concedeix l'autor. Una gran interpretació, tan matisada i controlada que aguanta a la perfecció el pla curt cinematogràfic que Rigola afegeix en la seva posada en escena. Un personatge regal que Marco agraeix amb

una actuació sàvia, fugint del traïdorenc mimetisme, creant el seu Nixon des de l'interior, aquell que Morgan exposa –com una venerable relíquia– al públic.

Revisionisme biogràfic

Nixon-Frost no és teatre polític. Tot i que Peter Morgan s'inspira sempre en personatges amb un alt perfil polític i públic (Tony Blair, Isabel II, Gordon Brown, Idi Amin Dada, Richard Nixon) per elaborar els seus guions i textos escènics, el seu teatre no remou consciències col·lectives, ni posa en qüestió l'*statu quo* social i polític. La seva especialitat és una altra: mostrar la intimitat del poder. Si el protagonista és un monstre o un mediocre, se li afegeix complexitat psicològica per matisar la seva personalitat i des-

cobrir la persona rere el retrat robot. Si el personatge és inaccessible –com ara una reina hieràtica– obre esquerdes per humanitzar-lo, i si es troba amb algú com Richard Nixon, se sent temptat a la rehabilitació pública d'un subjecte condemnat per la història i pels mitjans de comunicació.

Morgan exerceix de talentós camarlenc més que disposat a obrir les portes de les recambres privades del poder, normalment tancades al comú dels mortals. Per a aquest és gratificant comprovar que el poder també plora en les seves torres de marfil, on guarden amb tremend zel les seves inseguretats, pors i misèries psicològiques. Una ficció que satisfà la curiositat primària del públic de saber més sobre el seu veí, la mateixa que manté viu el prolífic mercat literari de les biografies. Un autor que aporta profunditat al personatge sense moure la foto.

El teatre polític –en principi– sols personalitza quan s'escriu en clau de farsa, quan pot clavar urpes i dents i sacsejar el rei. Quan el missatge vol ser més assossegat des del punt de vista de la forma, és millor fixar-se en les víctimes del sistema. Morgan no fa política amb la seva obra, prefereix fer teràpia. De política en feien els Angry Young Men a l'Anglaterra dels anys 50 i 60 o el Living Theatre als Estats Units. Voluntat d'agitació, tot i que no sempre hagi de ser explícita, per llenguatge o exposició física. Teatre polític és també el que escribia Thomas Bernhard i els seus textos pensats per minar la seguretat col·lectiva del poble austríac. Morgan ni agita ni remou, ven bones biografies psicològiques. ■

'Nixon-Frost' és una obra de Peter Morgan que tindrà un doble muntatge teatral de la mà d'Àlex Rigola. El primer, que veiem en aquestes dues imatges, té una inspiració més cinematogràfica, i el segon serà més minimalista ■

TEATRE LLIURE

